

Val 2/15.6.2018 liite nro 3

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2017

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän valtuustolle

Oppimispolkuja ammattilaiseksi

SISÄLLYSLUETTELO

1. Puheenjohtajan katsaus.....	1
2. Tarkastuslautakunta.....	2
2.1. Sidonnaisuusrekisteri.....	2
3. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	2
3.1. Tuloksellinen toiminta ja talous	2
3.2. Asiakslähtöisyys	5
3.3. Toimiva työyhteisö ja motivoitunut henkilöstö	5
4. Kuntayhtymän henkilöstö	5
5. Yhteenveto	7
6. Tarkastuslautakunnan esitys yhtymävaltuustolle.....	8

1. Puheenjohtajan katsaus

Arvoisat lukijat

Kuntayhtymä on uudistusten ja sen aiheuttamien toimenpiteiden lomassa saavuttanut pääsääntöisesti sille määritellyt tavoitteet.

Henkilöstömäärä on laskenut viime vuosina. Samaan aikaan henkilöstön työhön sisällytetään hanke- ja muuta kehittämistyötä. Työntekijöiden työmääriin, lisätöiden jakautuminen ja työhyvinvointiin on kiinnitettävä huomiota.

Henkilöstöä on tuettava muuttuvassa opetusympäristössä ja –työssä. Työntekijöiltä vaaditaan muuntautumiskykyä ja joustavuutta. Työntekijöiden osaaminen ja motivaatio ovat kuntayhtymän tuottamien palveluiden kivijalka.

Edeltävä tarkastuslautakunta toivoi sidosryhmäkyselyn suuntaamista työssäoppimispaikkoihin. Reformin myötä yhteistyö erilaisiin sidosryhmiin korostuu. Sidosryhmäkyselyyn tulee panostaa myös tulevaisuudessa, huomioiden laaja ja monimuotoinen yhteistyöverkosto.

Kuntayhtymä on olemassa opiskelijoita varten. Opiskeluajan hyvinvointi, kehittyminen ja onnistuminen opinnoissa luo oman alansa ammattilaisia työelämän tarpeisiin.

Vastuullinen ja tasa-arvoinen työ, motivoitunut ja osaava henkilöstö takaa kuntayhtymälle menestyksekkäitä vuosia myös muutosvuosien jälkeen.

Heli Ihanainen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2017 - 2020 ovat:

Kunta	Jäsen	Varajäsen
Saarijärvi	Heli Ihanainen (pj)	Seppo Ruotsalainen (Äänekoski)
Pihtipudas	Sirpa Närhi (vpj)	Olavi Hakkarainen (Kivijärvi)
Äänekoski	Marko Nykänen	Elina Mäkinen (Viitasaari)

Kuntayhtymän vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Jukka Vuorio BDO Auditor Oy:stä. Kuntayhtymän tilintarkastaja on toiminut lautakunnan sihteerinä. Lautakunta on kokoontunut käsittelemään kuntayhtymän tilikauden 2017 asioita neljänä kokouspäivänä.

Lautakunta on koko vaalikaudelle laaditun tarkastussuunnitelmansa mukaisesti paneutunut eri koulutusaloihin haastattelemalla henkilöstöä ja opiskelijoita, tutustumalla asiakirjoihin sekä tekemällä tutustumiskäyntejä toimintayksiköihin.

2.1. Sidonnaisuusrekisteri

Vuoden 2015 kuntalain (410/2015) hallintoa ja johtamista koskevat säännökset tulivat voimaan 1.6.2017 lukien. Lain 121.1 §:n ja 5 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kuntayhtymälle toimitetut 24 sidonnaisuusilmoitusta ja päätti toimittaa ne valtuustolle tiedoksi. Kaikki ilmoitusvelvolliset yhtä lukuun ottamatta toimittivat ilmoitukset kuntayhtymälle.

3. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Keskeiset tavoitteet ja toiminnan suuntaviivat perustehtävän toteuttamiseksi ja tavoite-tilan saavuttamiseksi ovat asiakaslähtöisyys, toimiva työyhteisö ja motivoitunut henkilöstö sekä tuloksellinen toiminta ja talous.

3.1. Tuloksellinen toiminta ja talous

Kuntayhtymän taloudellinen asema säilyi edelleen hyvänä, huolimatta noin 0,13 milj. euron alijäämästä. Kuntayhtymän toimintatuotot olivat 9,5 prosenttia pienemmät kuin edellisenä vuonna. Toimintakulut vähenivät noin 5 prosenttia. Toimintakate putosi edellisen vuoden tasosta noin 1,0 milj. euroa. Rahoitustuotot olivat noin 0,5 milj. euroa, mikä nosti vuosikatteen 1,1 milj. euroon. Hallituksen kertoman mukaan toiminta- ja vuosikate toteutuivat talousarvioon ja odotuksiin nähden ennakoitua paremmin, mutta pitkäaikaiseen ja totuttuun tasoon ei ylletty.

Investointimenot olivat n. 3,2 milj. euroa, mitkä toteutuivat n. 0,24 milj. euroa talousarviota suurempana. Investointimenoihin sisältyi muun muassa tytäryhtiöön tehty oman pääoman ehtoinen sijoitus, 0,1 milj. euroa, jota ei ollut otettu huomioon talousarviossa.

Peruspääoman lisäksi taseen vastattavissa oli:

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
omia rahastoja	0,5 milj. €	0,6 milj. €	0,6 milj. €	0,6 milj. €	0,6 milj. €	0,6 milj. €
ylijäämiä	20,5 milj. €	20,3 milj. €	19,5 milj. €	19,1 milj. €	17,5 milj. €	15,7 milj. €
varauksia	0,2 milj. €	0,2 milj. €	0,3 milj. €	0,3 milj. €	0,3 milj. €	0,3 milj. €

Yhteiset tavoitteet

Kuntayhtymän järjestämisluvan mukainen vuotuinen opiskelijamäärä 1 396 alitettiin 35 opiskelijalla. Koulutusaloista opiskelijamäärätavoitteet alittuivat Äänekosken Opinahjon (- 29 opisk.), Viitasaaren (- 9 opisk.) ja Äänekosken Piilolan (- 27 opisk.) toimipisteissä. Muissa kuntayhtymän toimipisteissä opiskelijamäärätavoitteet ylittyivät.

Opiskeluun ja oppimisympäristöön liittyvä tuloksellinen toiminta (vaikuttavuus)

Nuorten peruskoulutuksessa tavoitteena on, että korkeintaan 8 prosenttia nuorten koulutuksen opiskelijoista lopettaa opintonsa kesken. Vuonna 2017 keskeyttämisprosentti oli 6,1 prosenttia (ed. vuonna 9,0 prosenttia).

Oppisopimuskoulutuksessa on tavoitteena, että korkeintaan 8 prosenttia oppisopimuksesta purkautuu. Toteutuma oli 8,3 prosenttia (ed. vuonna 7,6 prosenttia).

Aikuisten peruskoulutuksessa tavoitteena on, että keskeyttämiä on alle 12 prosenttia. Opiskelijoista 9,9 prosenttia (ed. vuonna 14,7 prosenttia) keskeytti opintonsa.

Nuorten koulutuksen läpäisy oli 70,6 prosenttia (ed. vuonna 61,7 prosenttia). Nuorten läpäisyprosentti parantui selvästi ja tavoite ylitettiin. Oppisopimuskoulutuksen läpäisy oli sen sijaan 68,1 prosenttia (ed. vuonna 83,6 prosenttia). Oppisopimuskoulutuksen läpäisyprosentti heikkeni selvästi ja jäi alle 80 prosentin tavoitteen.

Aikuiskoulutuksessa suoritettiin 297 tutkintoa, kun tavoitteena on 355 tutkintoa. Toteutuneiden tutkintojen määrä väheni edellisistä vuosista.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Miksi aikuisten keskeyttämiä ei seurata ja/tai raportoida samalla tavalla kuin muiden opiskelijoiden? On ilmoitettu suoritettut tutkinnot, mutta ei aloittaneita / keskeyttäneitä. Tilinpäätöksessä on kerrottu aikuisten perustutkintojen keskeyttämisprosentti, mutta ei ammatti- tai erikoisammattitutkintojen vastaavaa lukua. Oppisopimuksella opiskelijoiden kohdalla kontaktoidaan aina keskeytyksen jälkeen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan edellä mainittu toimintamalli voisi sopia myös muiden keskeyttäneiden, aikuisten kohdalla (esim. omaehtoisen, työttömyysetuudella opiskelevat).

Nuorten peruskoulutuksesta vuonna 2017 valmistuneista työllistyi 40,7 prosenttia (ed. vuonna 39,6 prosenttia) ja oppisopimuskoulutuksesta valmistuneista 85,3 prosenttia (ed. vuonna 80,9 prosenttia). Nuorten koulutuksessa kuntayhtymätasolla työllistyminen jäi valtuuston asettaman 50 prosentin tavoitteen alle, oppisopimuskoulutuksessa työllistyminen oli 70 prosentin tavoitetta parempi. Työllistymistiedot perustuvat kyselyihin, jotka tehdään valmistuville opiskelijoille.

Erityisesti tarkastuslautakunnan huolena on Opinahjon yksikkö, jossa valmistuneista nuorista työelämään sijoittumistavoite toteutui vain 24,4 prosenttisesti valtuuston asettaman tavoitteen ollessa 70 prosenttia. Myös Saarijärven toimipaikassa (Luonnonvara- ja ympäristöala) jäätii työllistymistavoitteesta (77 prosenttia) olennaisesti työllistymisen toteutuman ollessa 38,5 prosenttia. Työllistymistavoite on toteutunut Saarijärven toimipaikassa vain puoliksi ja Opinahjossa vain noin kolmanneksella valtuuston näille asettamista tavoitteista.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Vaikka työpaikan etsiminen ei ole kuntayhtymän ensisijainen tehtävä, on sen tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kyettävä reagoimaan omalta osaltaan. Kyselyajankohdalla on vaikutuksensa, mutta vastauksia ei voi ohittaa tai kuitata pelkästään sillä. Pahimmillaan tavoitteesta jäätii 45,6 prosenttia. Tähän on kiinnitettävä huomiota ja pohdittava, millaisiin toimenpiteisiin kuntayhtymä ryhtyy asian selvittämiseksi ja työllistymisen edistämiseksi koulutuksen jälkeen.

Tarkastuslautakunnan kannanotto opiskelijahuollosta

Oppilaitoksen on huomioitava nuorten ja asuntolassa asuvien opiskelijoiden viihtyvyys. Opiskelijoiden viihtyminen kampuksella vahvistaa opintoihin kiinnittymistä ja opintojen loppuun saattamista. Nuoret tarvitsevat tukea uudessa elämäntilanteessa, oman paikkansa löytämiseen ja kiinnittymisen uuteen asuinympäristöön ja sosiaaliseen verkostoon.

3.2. Asiakaslähtöisyys

Laadukas opetus

Tavoitteena oli, että opiskelijoiden arvio nuorten peruskoulutuksen, aikuiskoulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kokonaislaadusta on 4,2 (asteikko 1 -5). Arviot perustuvat palautteisiin, jotka kerätään vuosittain eri koulutusmuotojen opiskelijoilta.

Vuonna 2017 opiskelijoiden arvio (toteuma) opetuksen kokonaislaadusta oli nuorten koulutuksessa 4,1, aikuiskoulutuksessa 4,2 ja oppisopimuskoulutuksessa 4,0. Oppisopimuskoulutuksessa jäätin tavoitteesta selkeämmin ja laskua on ollut edellisiin vuosiin eniten, 0,4 pistettä (asteikko 1-5).

Sidosryhmätyytyväisyys

Tavoitteena oli, että sidosryhmien arvio kuntayhtymän toiminnasta ja koulutuksesta on 4 (asteikko 1 -5). Sidosryhmien kokonaisarvio toiminnasta ja koulutuksesta oli vuonna 2017 3,9 saavuttaen melkein tavoitteensa.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta korostaa, että sidosryhmien asiakaskyselyä tulee kohdistaa opiskelijoiden työssäoppimispaikkoja laajemmin ja monipuolisemmin eri sidosryhmiin.

3.3. Toimiva työyhteisö ja motivoitunut henkilöstö

Toimiva työyhteisö

Vuonna 2017 ei toteutettu henkilöstökyselyä työyhteisön toimivuudesta.

Ammattitaitoinen ja kehittyvä henkilöstö

Päätoimisista opettajista oli tavoitteen mukaisesti muodollisesti päteviä 86,3 prosenttia kuntayhtymätasolla, joten tavoite, 85 prosenttia, on toteutunut.

Koulutuspäiviä/päätoiminen henkilöstö oli 4,4 päivää/henkilö, joten tavoite 4 päivää/henkilö on ylittynyt.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön koulutus jakaantuu tasaisesti koko kuntayhtymässä.

4. Kuntayhtymän henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 236 henkilöä. Henkilöstöstä oli päätoimisessa palvelussuhteessa 94,5 %, kokoaikatyössä oli 87,7 % ja osa-aikatyössä 6,8 %. Sivutoimisessa palvelussuhteessa oli 5,5 %, ja he työskentelivät opetustehtävissä.

Kuntayhtymän palveluksessa oli vuoden 2013 lopussa 262 työntekijää, joten henkilökunta on vähentynyt neljän vuoden aikana 9,9 %. Henkilöstön ikä oli vuonna 2017

keskimäärin 51,1 vuotta. Keski-ikä on vuosittain noussut hieman. Henkilöstömäärä on sopeutettu toiminnan muutoksiin määräaikaista henkilökunnan muutoksilla. Viime vuosina henkilökuntaa on jäänyt myös eläkkeelle, ja tehtävät on hoidettu mahdollisimman paljon sisäisillä tehtäväjärjestelyillä.

Kuntayhtymän tilinpäätökseen liittyvässä henkilöstöraportissa on esitetty keskeiset henkilöstöön liittyvät tiedot vuodelta 2017. Raportti on monipuolinen ja se antaa vertailevaa tietoa mm. henkilöstön määrästä, rakenteesta, ikärakenteesta, eläköitymisestä, koulutustasosta, poissaloista ja henkilöstökustannuksista.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta haluaa edellisten vuosien tavoin korostaa, että eläköitymiseen liittyen on tärkeää huolehtia ammattitaitoisen henkilöstön riittävydestä.

Päätoiminen henkilöstö oli vuonna 2017 poissa töistä sairauden sekä työtapaturmien ja ammattitautien vuoksi yhteensä 1 957 kalenteripäivää. Poissaolopäivät lisääntyivät vuodesta 2016 yhteensä 27 %.

Sairauspoissaolot olivat suurimmaksi osaksi 1 – 3 päivän pituisia. Sairauslomien keskipituus oli 18,0 kalenteripäivää. Vuonna 2016 keskipituus oli 5,1 kalenteripäivää.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta on huolissaan poissaolojen merkittävästä lisääntymisestä. Erityisesti lyhyiden sairauspoissaolojen syitä on perusteltua seurata ja tarvittaessa ryhdyttävä asianmukaisiin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Henkilöstöraportissa on selvitetty kuntayhtymän toimenpiteitä työhyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kuntayhtymän tasa-arvosuunnitelma päivitettiin vuonna 2016. Seuraava päivitys tehdään syksyllä 2018.

Tarkastuslautakunnan kannanotto

Tarkastuslautakunta pitää edelleen tärkeänä, että työhyvinvointiin sekä työilmapiiriin myönteisesti vaikuttavia toimenpiteitä jatketaan aikaisempien vuosien tavoin aktiivisesti.

5. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota valmistuneiden nuorten sijoittumisesta työelämään välittömästi valmistumisen jälkeen, mikä on jäänyt olennaisilta osin alle valtuuston asettaman tavoitetason: joissain koulutusaloilla jopa erityisen huolestuttavan paljon alle valtuuston asettaman tavoitteen. Tarkastuslautakunta edellyttää kuntayhtymän hallitukselta työllisyystavoitteen saavuttamiseksi jatkossa vaikuttavia toimia.

Tarkastuslautakunta haluaa korostaa, että tarjottavan koulutuksen ja tutkintojen painopiste tulee edelleen olla elinkeinoelämää tukevissa ja työllistymiseen johtavissa koulutuksissa.

Myös kuntayhtymän vetovoimaisuutta tulee parantaa, jotta järjestämisluvan mukainen vuotuinen opiskelijamäärä saavutetaan täysimääräisesti.

Keskeistä on huolehtia riittävästä opiskelijahuoltoresursseista sekä opiskelijaterveydenhuollon toimivuudesta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä tuki- ja erityisopetuksesta sekä erityisesti lähiopetuksesta huolehtimista. Lisäksi tarkastuslautakunta ehdottaa edellisten vuosien tavoin, että opiskelijoiden vapaa-ajan toimintaan panostetaan enemmän.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kuntayhtymää on kokonaisuutena johdettu ja hoidettu huolellisesti. Taloudellinen tilanne sekä opetuksen laatu ovat säilyneet hyvinä.

Tarkastuslautakunta esittää kuntayhtymän henkilökunnalle kiitokset opiskelijoiden hyväksi tehdystä työstä.

6. Tarkastuslautakunnan esitys yhtymävaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2017 yhtymävaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että yhtymävaltuusto pyytää näistä edellä mainituista tarkastuslautakunnan kannanotoista ja havainnoista, joissa tavoitetta ei ole saavutettu, yhtymähallituksen vastaukset niin, että ne voidaan käsitellä syyskauden 2018 valtuuston kokouksessa.

Äänekoskella 25. päivänä toukokuuta 2018

Heli Ihanainen
Puheenjohtaja

Sirpa Närhi
varapuheenjohtaja